

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016, p. 911-928
DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9108>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 04.01.2016

✓ Accepted/Kabul: 24.02.2016

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Hakan KOÇ –
Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ

This article was checked by iThenticate.

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

*Yurdal DİKMENLİ** - Taner ÇİFÇİ****

ÖZET

Genel olarak coğrafya dersleri ezberden ibaret, sıkıcı bir ders olarak algılanmaktadır. Bu algının oluşmasında; ders kitaplarının, öğretmen tutumlarının, uygulanan müfredat programlarının, fiziki ortamın, donanım ve materyal yetersizliklerinin önemli rolü bulunmaktadır. Süreç içerisinde oluşmuş olan bu olumsuz algının, halen devam edip etmediği, öğrencilerin dersin işlenişine ilgili memnuniyet düzeyleri ve coğrafya dersinin diğer dersler içindeki öncelik düzeyinin belirlenmesi için önemli görülen bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin coğrafya dersine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışma, nitel bir araştırma olup, olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi olarak desenlenmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin belirlenmesinde maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, Sivas ilinde eğitim görmekte olan 271 tane 12. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılarda maksimum çeşitliliği sağlamak amacıyla farklı okul türleri tercih edilmiştir. Bu anlamda bir meslek lisesi, bir özel Anadolu lisesi ve iki devlet Anadolu lisesinde okuyan öğrenciler araştırmaya dâhil edilmiştir. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış 10 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel içerik analizleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin çoğunluğunun coğrafya dersini, fiziki ortam ve insan etkileşiminin aktarımı şeklinde tanımladıkları, coğrafya dersinin amaçlarının bir bölümünden haberdar oldukları ve coğrafya dersini diğer derslerle kıyasladıklarında önem verme ve sevme seviyelerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Coğrafya Dersi, Lise Öğrencileri, Öğrenci Görüşleri

** Yrd. Doç. Dr. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fak. İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD, El-mek: dikmenliy@hotmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fak. İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD, El-mek: tanercifci@gmail.com

HIGH SCHOOL STUDENTS' VIEWS ABOUT GEOGRAPHY COURSE

ABSTRACT

Geography lesson is generally viewed as consisting memorization and boring process. Textbooks, attitudes of teachers, curriculums, physical conditions, and lack of hardware and materials play key role on comprising of this perception. This study which is important to determine whether lasting of this negative perception or not aims to investigate opinions of high school students towards geography lesson. The study is qualitative and designed as to phenomenological approach. Participants were determined as to their accessibility and diversity. Total of 271 12th grade students who lived in Sivas participated to the study. Different types of high schools were included to guarantee diversity of participants. To this aim, a vocational, a private and two public high schools were included in the study. Semi structured interview including 10 open-ended questions was used to collect data. Descriptive content analysis was used in the analyzing process. To the results, majority of students emphasized that geography lesson transmits the interaction between physical setting and human. Also, they were aware of a part of aims of geography lesson. Besides, their priority and liking levels of geography lesson were medium when compared with other lessons.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

In general geography has been perceived as a boring lesson which solely involves memorization. In the development of this perception, textbooks, the attitudes of the teachers who teach this subject, curriculums, physical environment, lack of hardware and materials have played an important role. If the perceptions and attitudes of the students are changed positively, geography courses can become attractive and enjoyable subjects which make their daily lives meaningful.

In this study, lack of information about students' attitudes towards the subject is considered as a problem. The main aim of this study is to reveal students perceptions of geography as a school subject. A study on this issue is significant in that it will fill a significant gap in the literature and can lead to further studies in this study.

Method

This study is a qualitative study which aims to reveal the views of high school children with regard to geography as a school subject. In the data collection and interpretation process, phenomenology design, which is one of the qualitative research method, has been used. The participant of the study is composed of 271 twelve grade students in Sivas. For data collection, a semi-structured interview composed of 10 open-ended questions has been used. For data analysis, descriptive content analysis was made.

Turkish Studies

Findings

According to the findings of the students with regard to the definition of geography subject, it was determined that 60% of the students viewed geography as a subject in which physical environment and human interaction is taught, 20% viewed geography as a subject in which physical geography is taught, 13% viewed geography as a course in which human and economic geography is taught.

As for the students' views with regard to the aims of the geography course, 32% of the students are of the opinion that geography aims to reveal the interaction between human and geography, 16% think that geography aims to give information about natural environment, 15% think that geography aims to give general knowledge, 13% think that geography course aims to raise awareness and sensitivity

As for the achievements of the geography course, 56% of the students think that geography course teaches them information and concept, 21% think that it gives positive attitude and value, 17% think that it helps them acquire skill. 23% of the students' states that the words that occur to their minds with regard to geography are land forms, 14% state that it reminds maps, 11% state that it reminds population, 9% state that it reminds the shape and movements of the earth.

It is seen that the topics students liked most in geography classes include population (16%), environment and society (13%), land forms (11%), countries and regions (10%). It was determined that the topics students did not like most are maps (18%), the shape and movements of the earth (14%), and rocks (11%).

It was also determined that 62 of the students were pleased with the applications in the geography lessons, 25% were partially pleased, and 12% were not pleased. As for the order of importance, 32% of the students consider geography as the 5th most important subject, 23% view it on the 4th position, 21% consider it on the 6th position, and 8% regard it on the 3rd position. As for the order of liking subject, 28% regard geography subject on the 4th position, 18% view it on the 3rd position, 14% view it on the 5th position, and 13% view it on the 2nd position.

With regard to the adequacy of the hours allocated for geography, 65% think that it is adequate, 19% think that it is partially adequate, 15% think that it is not adequate. As for the omission of geography from the curriculum, 98% thinks that it should not be omitted, 1% think it is to be removed.

Results and Discussion

Based on the results of this study which aims to reveal what geography means and how it is perceived from the point of view of the 12th grade students, the following findings have been obtained:

With regard to the definition of geography lesson, most of the students think that geography is a lesson in which "the interaction between physical environment and human" is transmitted. It is seen that students' definition of geography is mostly focused on human and nature interaction. This result is supported by the findings of many studies on

Turkish Studies

this issue (Stodman, 1991; Leat, 2002; Özçağlar, 2003; Lambert, 2005; Geçit and Gencer, 2011).

With regard to the aims of geography, most of the students agree that geography aims to reveal the interaction between human and nature, give learners general world knowledge, raise awareness and sensitivity and create geographic consciousness. According to the views of the students, it can be said that geography lesson has different aims. However, a significant part of these aims are in line with the general aims of geography lesson in the curriculum. The general aims of Geography Education Curriculum (MEB, 2011) include acquisition of geography consciousness, which tally with the views of the students. Besides, in a study by Öztürk and Alkış (2009) it was found that most of the students' associate geography with physical geography and human-nature interaction, which indicates the results of the study, are supported by the literature.

With regard to the achievements in geography lesson, most of the students stated that geography make them acquire knowledge, concept, value and skill. It can be said that students' views about the achievements in geography lessons indicated that they view it as a lesson which makes learners acquire "information and concept". However, it is not yet fully-grasped that geography is not a subject which teaches just information and concepts via rote-learning (Doğanay, 1993); it is a lesson which aims to enable learners acquires skills and values.

The geography lesson reminds students "land forms, maps, population, the shape and movements of earth and rocks". These findings are important in that they reveal student perceptions with regard to geography lessons. According to the findings, the Word geography reminds students mostly topics in physical geography (Kent, 2000; West, 2006; Öztürk and Alkış, 2009).

The topics students like most include "population, environment and society, land forms, countries and regions", the least liked topics include "map knowledge, shape and movements of earth, rocks and geographical location". According to this result, it can be said that students understand topics related to human and economic geography more easily and do not have positive attitude towards more abstract topics that require mathematical operations.

Most of the students stated that they were satisfied with the implementations in geography classes. However, there are also students who are partially satisfied or not satisfied at all. This can be attributed to the fact that activities outside class and school are not given place in geography classes. This case is further supported by the curriculum and studies (MEB, 2011; Doğanay, 2002; Tomal, 2009; Aydın and Ünaldı, 2010; Balcı, 2010; Yılmaz and Bilgin, 2011).

When students were asked to rank subjects taught at school in order of importance, it was seen that most of the students ranked geography number 4 and 5. As for order of liking, it was found that they mostly ranked it number 3 and 4. According to these results, it can be said that geography can be said to be in the medium ranks in order of importance and liking. This medium ranking of geography can be

Turkish Studies

attributed both to the high number of questions asked on national exams about higher ranking subjects and to the inadequacy of learning activities in geography classes. Medium ranks of geography in terms of liking can be considered to result from the fact that geography is still taught based on rote-learning and geography is perceived to be only information-based subject.

Most of the students stated that weekly teaching hours allocated for geography is adequate. According to these results, it was concluded that students were of the opinion that teaching hours were adequate as teachers did not use effective techniques and technological materials in the class and did not allocate time for teaching activities outside school. As a matter of fact, in a study by Özü (2010), it was stated that teachers mostly prefer research topics as the most commonly preferred extra-curricular activities.

Almost all of the students agreed that geography classes should not be removed from the curriculum. This result also indicates that awareness and consciousness about the necessity and importance of geography is raised among the students.

Suggestions

Based on the results, the following suggestions can be made:

- Geographic information is to be designed and taught in a way to help learners use it.
- Geography classes can be more attractive if supported with technical and technological materials and if different instruction methods and techniques can be used.
- Geography is not only a verbal subject but also involves steps of numerical knowledge, so geography classes are to be related to mathematic classes.
- As students do not have comprehensive information about the overall aims of geography course, they can progress aimlessly in geography classes. This case can be prevented by telling them overall aims and objectives of each unit and topic.
- As a result of the study, it has been revealed that teachers and in-class applications play a great role in the development of students' opinions about the subject. Therefore, extra-curricular activities or virtual tours are to be increased so that students attach more importance and like geography more.
- To eliminate incompatibility in the development and implementation of geography syllabus, syllabuses can be restructured based on feedback from implementation.

Keywords: Geography, Geography Course, High School Student, Student Views

Turkish Studies

GİRİŞ

Genel olarak coğrafya dersleri ezberden ibaret, sıkıcı bir ders olarak algılanmaktadır. Bu algının oluşmasında ders kitaplarının, derse giren öğretmen tutumlarının, müfredat programlarının, fiziki ortam, donanım ve materyal yetersizliklerinin önemli rolü bulunmaktadır. Coğrafyayı bu algıdan çıkarmak için yapılabilecek önemli çalışmalardan birisi coğrafi konuları yaşama ilişkilendirmek ve öğretim sürecinde çeşitli yöntem ve teknikler kullanmaktır (Doğanay, 2002).

Günümüz öğrencileri sorgulayan, eleştiren ve neden-sonuç ilişkisini anlamlandırmaya çalışan yaratıcı ve keşfedici niteliklere sahip bir kimlik kazanmıştır. Bu yeni kimlik sayesinde özellikle de gelişmiş ülkelerde, hemen hemen bütün doğal, beşeri, ekonomik ve siyasi sorunlara coğrafi açıdan iyi eğitilmiş bireylerin çözüm üretebileceğine inanılmaktadır (NA Press, 1997, akt. Artvinli, 2007).

Günümüzde hızla artan iletişim ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler, her insanın dünyayı ve ülkesini doğru algılamasını ve tanımasını gerektirmektedir. Bu nedenle çağdaş bireyler yetiştirmek için coğrafya konuları bilgi ve yöntem açısından doğru işlenmelidir (Demiralp 2006). Coğrafya konularının iyi bilinmesi, özümlemesi ve uygulanması iyi bir vatandaş olabilmek için de gereklidir. Çünkü coğrafya, dünyada meydana gelen fizikî, beşerî, ekonomik ve siyasi olayların sebep ve sonuçlarını ortaya koyarak, duyarlı insan yetiştirmeye katkıda bulunur (NationalAssessment of Educational Progress, 2001).

Okullarda on iki yıl süren zorunlu eğitimin belli aşamalarında gittikçe artan ve genişleyen bir tema yapısıyla okul programları öğrencileri hayata ve yükseköğretime hazırlamaktadır. Bu nedenle sırasıyla her sınıf düzeyinde ve her dersin başında ulaşılması istenen hedeflerin öğretmenler tarafından bilinmesi ve o dönemin sonunda gerçekleştirilebilenlerin gözlenmesi gerekmektedir (Girgin, 2001). Bu bağlamda ülkemizde 2005 yılında uygulamaya konan “Coğrafya Dersi Müfredat Programı” ile yapılandırıcı öğrenme yaklaşımı esas alınmış, bu yaklaşıma göre derslerin kazanım ve hedefleri ile öğrencilerin coğrafi olay ve olguları anlamlandırmaları kolaylaşmış ve öğrencilerin gerçek yaşamdaki deneyimleriyle öğrenimi daha kalıcı hale getirmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin yaşadıkları çevreden başlayarak ülke ve dünya ile ilgili coğrafi bilinç kazanmalarını, gelecekteki yaşantılarında etkin bir şekilde kullanabilecekleri coğrafi bir donanıma sahip olmalarını amaçlayan “Coğrafya Dersi Öğretim Programı” ile coğrafya dersi adı altında, 9. sınıftan 12. sınıfa kadar her yıl okutulmak üzere tasarlanmıştır. Program, öğrenci merkezli ve sarmal bir yapıya sahiptir. Bu nedenle sınıflar arası ilişkilendirme çok önemlidir (MEB, 2011).

Öğretmenlerin Coğrafya dersi kazanımlarını gerçekleştirebilmeleri için; çevre özelliklerini, öğrencilerin ilgilerini, ihtiyaçlarını, beklentilerini, hazır bulunuşluk düzeylerini ve dolayısıyla da birikimlerini dikkate alarak, Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, çerçevesi belirlenmiş olan içeriğe bağlı kalarak alt başlıklar oluşturmaları gerekir. Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nda (2011); eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim ve empati, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, girişimcilik gibi genel becerilerin yanı sıra, coğrafya dersine ait; harita kullanma, gözlem, arazi çalışması, coğrafi sorgulama, tablo, grafik ve diyagram hazırlama ve yorumlama, zamanı algılama, değişim ve sürekliliği algılama ile kanıt kullanma gibi daha spesifik beceriler de yer almaktadır (MEB, 2011).

Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik algı ve tutumlarının olumlu yönde değiştirilmesi ile coğrafya derslerine ilgi çeken, günlük hayatlarını anlamlandıran, eğlenceli bir ders özelliği kazandırılabilir. Bunun için öğretmenlerin öncelikle coğrafya dersinin amacı, gerekliliği ve önemini öğrencilere kavratarak işe başlaması gerekmektedir.

Turkish Studies

Literatürde Coğrafya dersine yönelik öğrenci görüşleri ışığında; coğrafyanın tanımı, dersin amacını belirleme, kazanımları tespit etme, derse karşı tutumları belirleme ve derse yönelik memnuniyet düzeylerini belirleme amacıyla gerçekleştirilmiş bütünsel bir araştırma bulunmamaktadır. Ancak alanda öğrencilerin coğrafya dersine yönelik algı, ilgi ve tutumlarının farklı düzeylerde araştırıldığı çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Martin, 2000; Catling, 2004; Walshe, 2007; Alım, 2008; Öztürk ve Alkış, 2009; Dikmenli ve Aslan, 2009; Aydın vd. 2010; Şahin, 2015; Demirkaya ve Ayas, 2015). Bu nedenle Coğrafya Dersi Programı'nda (MEB, 2011) belirlenen amaçlara ulaşılması konusunda öğrencilerin derse ilişkin nasıl bir görüşe sahip olduğunun tam olarak bilinmemesi önemli bir problem olarak görülmüştür. Coğrafya derslerine öğrencilerin yaklaşımının ve onların gözünden coğrafya dersi algısının ortaya konulması bu araştırmanın temel amacıdır. Bu konuda yapılacak bir araştırmanın alanyazında önemli bir boşluğu dolduracağı ve diğer çalışmalara öncülük edebileceği düşüncesi araştırmayı önemli kılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Lise öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, nitel bir araştırmadır. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemleri desenlerinden biri olan olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırmada en önemli unsur araştırmacının insanların kendi bakış açılarından bir fenomeni nasıl anlamlandırdıklarını ve algıladıklarını anlamaya çalışmaktır (Johnson ve Christensen, 2014).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını, Sivas ilinde eğitim görmekte olan 271 tane 12. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin belirlenmesinde maksimum çeşitlilik yöntemi (Punch, 2009) kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik yöntemi, göreceli olarak küçük bir grup oluşturmak ve bu grupta çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır. Böylece çeşitlilik gösteren durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin olduğunu bulmak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:108-109). Bu bağlamda, maksimum çeşitliliği sağlamak amacıyla Sivas ilindeki farklı okul türleri tercih edilmiştir. Buna yönelik olarak, bir meslek lisesi, bir özel Anadolu lisesi ve iki devlet Anadolu lisesinde okuyan öğrenciler katılıma dâhil edilmiştir. Araştırmada, katılımcılara kolay ulaşabilmek amacıyla Sivas ili tercih edilmiştir. Katılımcıların eğitim görülen okullara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılar

Okullar	f	%
Okul 1 (Meslek Lisesi)	48	17,7
Okul 2 (Özel Anadolu Lisesi)	57	21,0
Okul 3 (Anadolu Lisesi)	79	29,1
Okul 4 (Anadolu Lisesi)	88	32,2
Toplam	271	100

Veri Toplama Aracı

Olgu bilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 74). Verilerin toplanması sürecinde araştırmacılar tarafından oluşturulan, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sorularına alan araştırması ve uzman görüşleri alındıktan sonra 50 öğrenci ile pilot uygulama yapılarak son şekli verilmiştir. Uzman görüşü olarak, ölçme-değerlendirme ve coğrafya eğitimi doktoralı iki akademisyen ve yüksek lisans dereceli bir

öğretmenin değerlendirmeleri dikkate alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve 10 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Öğrencilerin coğrafya dersine yönelik düşüncelerini tespit etmek amacıyla katılımcılara yöneltilen açık uçlu sorular aşağıda verilmiştir:

1-Coğrafyayı nasıl tanımlarsınız?

2-Size göre coğrafya dersinin amacı nedir?

3-Coğrafya dersinin sana kazandırdıkları nelerdir?

4-Coğrafya dersi ile ilgili olarak aklına gelen ilk beş kelime nedir?

5-Coğrafya dersinde sevdiğin konular nelerdir?

6-Coğrafya dersinde sevmediğin konular nelerdir?

7-Coğrafya dersinin işlenişindeki uygulamalardan memnun olup olmadığını yazar mısın? Lütfen gerekçesini belirtiniz.

8- a) Okul derslerini en önemliden başlayarak bir sıraya koysan, bu sıralamada coğrafya kaçınıcı sırada yer alır?

b) Okul derslerini en sevdiğinden başlayarak bir sıraya koysan, bu sıralamada coğrafya kaçınıcı sırada yer alır?

9-Coğrafya dersinin haftalık ders saatinin yeterli olup olmadığına ilişkin görüşlerini açıklar mısın?

10-Coğrafya dersi kaldırılmalı mı? Kaldırılmamalı mı? Gerekçeniz ile birlikte yazınız.

Veri toplama sürecinde görüşme yapılacak okulların okul idaresi ve öğretmenlerinden gerekli izinler alınmıştır. Ayrıca öğrencilerin gönüllülük esasına göre görüşmeye katılmaları konusunda gerekli uyarılar da yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, betimsel ve içerik analiz teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi ile veriler karşılaştırılarak ve sınıflandırılarak nicel hale getirilmiştir. Betimsel analizde ise doğrudan alıntılara çalışma içerisinde yer verilerek analizlere açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Öğrencilere ait kodlamalar (Ö.1, Ö.2,....., Ö.271) şeklinde oluşturulmuş ve bulgular kısmında bu şekilde verilmiştir.

Veriler iki araştırmacı tarafından kodlanmıştır. Güvenirlik için her iki araştırmacı tarafından yapılan kodlamalar üzerinde Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı x100 formülü uygulanmıştır (Miles ve Huberman, 1994). İki kodlayıcı arası uyum yüzdesi % 87 olarak hesaplanmıştır. Uyum yüzdesinin %70 veya daha üstü olması yeterli görüldüğünden (Şencan, 2005) veri analizi açısından güvenirlik sağlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar**Tablo 2.**Coğrafya Dersinin Tanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Görüşler	f	%
Fiziki ortam ve insan etkileşiminin aktarımı olarak	164	60
Fiziki Coğrafyanın aktarımı olarak	52	20
Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın aktarımı olarak	35	13
Diğer	12	4
Bölgesel Coğrafyanın aktarımı olarak	8	3
Toplam	271	100

Tablo 2’de verilen coğrafya dersinin tanımına ilişkin bulgulara göre; öğrencilerin % 60’ı (164) coğrafyanın fiziki ortam ve insan etkileşiminin aktarımı olan bir ders, % 20’si (52) coğrafyanın fiziki coğrafyanın aktarımı olan bir ders, % 13’ü (35) coğrafyanın beşeri ve ekonomik coğrafyanın aktarımı olan bir ders ve % 3’ü (8) coğrafyanın bölgesel coğrafyanın aktarımı olan bir ders olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ancak katılımcıların % 4’ü (12) diğer cevabını verdikleri görülmektedir. Coğrafya dersinin tanımına ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Fiziki ortam ve insan etkileşiminin aktarımı olarak; “Coğrafya, insanla doğal ortam arasındaki etkileşimi inceleyen, açıklayan ve buna ilişkin bilgileri sunan bir derstir” (Ö.72.).

Fiziki Coğrafyanın aktarımı olarak; “Coğrafya tabiatın düzenini ve var oluş şeklini inceleyen, araştıran, düzenleyen sistemli bir bilimdir” (Ö.35.).

Beşeri ve Ekonomik Coğrafyanın aktarımı olarak; “Coğrafya dersi insanların faaliyetleri sonucu ortaya çıkmış olay ve olguları bizim daha iyi anlamamız için var olan bir derstir” (Ö.242.).

Bu sonuca göre öğrencilerin genel olarak coğrafya dersinin tanımına ilişkin görüşlerinin daha çok insan ve doğa etkileşimi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar**Tablo 3.**Coğrafya Dersinin Amacına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Amaçlar	f	%
İnsan ve Doğa Etkileşimini Ortaya Koymak	87	32
Doğal Ortama Yönelik Bilgi Vermek	43	16
Genel Kültür Bilgisi Kazandırmak	41	15
Farkındalık ve Duyarlılık Oluşturmak	35	13
İnsanın Yapıp Ettiklerine Yönelik Bilgiler Vermek	33	12
Bilinç Oluşturmak	28	11
Cevap Yok	3	1
Toplam	271	100

Tablo 3’de verilen coğrafya dersinin amacına ilişkin öğrencilerin % 32’si (87) coğrafyanın insan ve doğa etkileşimini ortaya koymayı, % 16’sı (43) coğrafyanın doğal ortama yönelik bilgi vermeyi, % 15’i (41) coğrafyanın genel kültür bilgisi kazandırmayı, % 13’ü (35) coğrafyanın farkındalık ve duyarlılık oluşturmayı, % 12’si (33) coğrafyanın insanın yapıp ettiklerine yönelik bilgiler vermeyi ve % 11’i (28) coğrafyanın bilinç oluşturmayı amaçladığı görüşünde oldukları söylenebilir. Coğrafya dersinin amacına ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

İnsan ve doğa etkileşimini ortaya koymak; “Çevreyi, yeryüzünü ve yeraltını, bulunduğumuz atmosferi en iyi şekilde tanıtmak, bu oluşumların insana etkisini ve bunlara yönelik insan etkisini ortaya koymayı amaçlayan bir derstir” (Ö.117.).

Turkish Studies

Doğal Ortama yönelik bilgi vermek; “Coğrafya dersi yaşadığımız yerin konumunu, dağları, ovaları vb. yerlerin yerini bilmeyi amaçlar” (Ö.54.).

Genel kültür bilgisi kazandırmak; “Yaşadığım ve üzerinde bulunduğum dünyayı tanıtır genel kültürümü geliştirmeyi amaçlamaktadır” (Ö.267.).

Farkındalık ve duyarlılık oluşturmak; “Üzerine bastığım toprağın özelliklerinden, güneşin doğuşundan batışına kadar olan bütün tabiat mucizelerini keşfetmeye yardımcı olan ve bunları korumamız gerektiğini amaçlayan bir derstir” (Ö.221.).

İnsanın yapıp ettiklerine yönelik bilgiler vermek; “İnsanları yüzyıllardır geçirdikleri değişimleri ve bunun sonucu olan faaliyetlerini kazandırmak coğrafya için önemlidir” (Ö.43.).

Bilinç oluşturmak; “Coğrafya dersinin temel amacı doğa bilinci kazandırmaktır” (Ö.149.).

Öğrenci görüşlerine göre coğrafya dersinin farklı amaçları olduğu söylenebilir. Ancak bu amaçların coğrafya dersine ilişkin uygun amaçlar olduğu görülmektedir. Öğrencilerin bu anlamda coğrafya derslerinin amaçlarını farkında oldukları söylenebilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. Coğrafya Dersinin kazandırdıklarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Kazanımlar	f	%
Bilgi ve Kavram	152	56
Tutum ve Değer	58	21
Beceri	45	17
Diğer	11	4
Cevap Yok	5	2
Toplam	271	100

Tablo 4’de göre coğrafya dersinin kazandırdıklarına ilişkin öğrencilerin % 56’sı (152) coğrafyanın bilgi ve kavram; % 21’i (58) tutum ve değer; % 17’si (45) beceri kazandırdığı görüşündedirler. Bu konuyla ilgili bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Bilgi ve Kavram; “Coğrafya dersi sayesinde birçok ülke ve yeryüzü şekilleri hakkında birçok bilgi edindim” (Ö.73.).

Tutum ve Değer; “Doğal çevreye yönelik duyarlılık ve bilinç kazandım” (Ö.202.)

Beceri; “Örneğin bir şehrin harita üzerindeki yerini ve o şehrin yükseltisinin ne olduğunu coğrafya dersleri ile öğrendim” (Ö.9.).

Öğrencilerin coğrafya ile ilgili görüşlerinin daha çok bilgi ve kavram kazandıran bir ders olarak algılandığı söylenebilir. Ancak yıllardır tartışma konusu olan coğrafya, sadece bilgi yâda ezber dersi değil aynı zamanda bir beceri ve değer kazandırma dersi olduğu konusunun hala oturtulmadığı görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5. Coğrafya Dersi İle İlgili Olarak Akla Gelen İlk Beş Kelimeye İlişkin İfadeler

Kelimeler	f	%
Yeryüzü Şekilleri	305	23
Harita	207	14
Nüfus	152	11
Dünya’nın Şekli ve Hareketleri	125	9
Kayaçlar	82	6

Turkish Studies

Bitki örtüsü	79	6
İklim	74	5
Sular	69	5
Toprak	63	5
Doğal afetler	56	4
Ekonomik faaliyetler	48	4
Ülkeler ve Bölgeler	39	3
Göçler	27	2
Diğer	22	2
Cevap Yok	7	1
Toplam	1355	100

Tablo 5’de göre öğrencilerin coğrafya dersine ilişkin akıllarına gelen kelimelerin % 23’ü (305) yeryüzü şekilleri, % 14’ü (207) harita, % 11’i (152) nüfus, % 9’u (125) Dünya’nın şekli ve hareketleri, % 6’sı (82) kayaçlar, % 6’sı (79) bitki örtüsü, % 5’i (74) iklim, % 5’i (69) sular, % 5’i (63) toprak, % 4’ü (56) doğal afetler, % 4’ü (48) ekonomik faaliyetler, % 3’ü (39) ülkeler ve bölgeler, % 2’si (27) göçler olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 2’si (22) diğer (öğretmen, sınav, LYS gibi) cevabını verirken, % 1’i (7) ise herhangi bir cevap vermemiştir.

Bu bulgulara göre coğrafya dersi denilince öğrencilerde yeryüzü şekilleri, harita, nüfus ve Dünya’nın şekli ve hareketlerinin ilk akla gelen ifadeler olduğu söylenebilir. Bu bulgular aynı zamanda coğrafya dersi ile ilgili öğrenci algılarını açığa çıkarmak açısından önemlidir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6. Coğrafya dersinde En Fazla Sevilen Konulara İlişkin İfadeler

Konular	f	%
Nüfus	87	16
Çevre ve toplum	69	13
Yeryüzü şekilleri	58	11
Ülkeler ve Bölgeler	54	10
İklim	47	8
Sular	43	8
Dünya’nın Şekli ve Hareketleri	34	6
Bitki örtüsü	32	6
Ekonomik faaliyetler	31	6
Harita	27	5
Göçler	16	3
Coğrafi Konum	15	3
Kayaçlar	12	2
Hepsi	7	1
Diğer	4	1
Cevap yok	3	1
Toplam	539	100

Tablo 6’da verilen bulgulara göre öğrencilerin coğrafya dersinde en fazla sevdiği konuların, % 16’sı (87) nüfus, % 13’ü (69) çevre ve toplum, % 11’i (58) yeryüzü şekilleri, % 10’u (54) ülkeler ve bölgeler, % 8’i (47) iklim, % 8’i (43) sular, % 6’sı (34) Dünya’nın şekli ve hareketleri, % 6’sı (32) bitki örtüsü, % 6’sı (31) ekonomik faaliyetler, % 5’i (27) harita, % 3’ü (16) göçler, % 3’ü (15) coğrafi konum ve % 2’si (12) kayaçlar olduğu görülmektedir. Katılımcıların %1’i (7) bütün konuları sevdiğini ifade etmiştir. %1 (4) diğer (yerleşme ve siyasi coğrafya gibi) cevabını verirken %1’i (3) ise boş bırakmıştır.

Turkish Studies

Bu bulgulara göre öğrencilerin daha çok beşeri ve ekonomik coğrafyaya yönelik konuları sevdiği söylenebilir. Bu durumun öğrencilerin bu konuları daha kolay anlaması ve yorumlamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7. Coğrafya Dersinde En Fazla Sevilmeyen Konulara İlişkin İfadeler

Konular	f	%
Harita	92	18
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	72	14
Kayaçlar	54	11
Coğrafi Konum	44	9
Yeryüzü şekilleri	36	7
Rüzgârlar	34	7
Yerleşme	33	7
Sular	26	5
İklim	23	5
Bitki örtüsü	21	4
Basınç	17	3
Buzullar	13	3
Nüfus	12	2
Ülkeler ve Bölgeler	11	2
Hiçbiri	8	1
Diğer	5	1
Cevap yok	3	1
Toplam	504	100

Tablo 7'de verilen bulgulara göre öğrencilerin coğrafya dersinde en fazla sevmediği konuların, % 18'i (92) harita, % 14'ü (72) Dünya'nın şekli ve hareketleri, % 11'i (54) kayaçlar, % 9'u (44) coğrafi konum, % 7'si (36) yeryüzü şekilleri, % 7'si (34) rüzgârlar, % 7'si (33) yerleşme, % 5'i (26) sular, % 5'i (23) iklim, % 4'ü (21) bitki örtüsü, % 3'ü (17) basınç, % 3'ü (13) buzullar, % 2'si (12) nüfus, % 2'si (11) ülkeler ve bölgeler ve % 1'i (8) hiçbirini cevaplarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin %1'i (5) diğer (öğretmen, sınıf vb.) cevaplarını vermiş ve %1'i (3) boş bırakmıştır.

Bu bulgulara göre öğrencilerin özellikle matematiksel işlem gerektiren ve soyut konulara karşı daha mesafeli oldukları söylenebilir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8. Coğrafya Dersindeki Uygulamalara Yönelik Öğrenci Görüşleri

Memnuniyet Düzeyi	f	%
Memnun	169	62
Kısmen Memnun	67	25
Memnun değilim	32	12
Cevap yok	3	1
Toplam	271	100

Tablo 8'de verilen bulgulara göre öğrencilerin coğrafya dersindeki uygulamalara ilişkin % 62'si (169) memnun olduğunu, %25'i (67) kısmen memnun olduğunu, %12'si (32) memnun olmadığını belirtmişlerdir. Coğrafya dersindeki memnuniyet durumuna ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Memnun; “*Memnunum çünkü derslerde akıllı tahtalar sayesinde görsellerle ders işliyoruz ve böylece öğrendiklerimizin daha kalıcı oluyor*” (Ö.83.).

Kısmen Memnun; “Memnunum ama daha iyi olabilir. Örneğin doğayla iç içe olan bir derste en azından bir kere doğal ortamda işlemeliyiz” (Ö.239.).

Memnun Değil; “Memnun değilim çünkü genellikle ezbere dayalı ve öğretmen bize soru sormuyor” (Ö.117.).

Bu sonuçlara göre öğrencilerin önemli bir kısmı derslerdeki uygulamalardan memnundurlar. Ancak kısmen memnun olan veya memnun olmayan öğrencilerin gerekçeleri dikkate alınarak daha etkili bir öğretim yapılabilir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9.Okul Derslerinde Coğrafyanın Önem Sırasına Göre Öğrenci Görüşleri

Önem Sırası	f	%
5	88	32
4	61	23
6	56	21
3	22	8
7	13	5
2	12	4
1	8	3
Diğer	8	3
Cevap yok	3	1
Toplam	271	100

Tablo 9’da verilen bulgulara göre öğrenciler coğrafya dersini önem sırası olarak, % 32’si (188) 5. sırada, % 23’ü (61) 4. sırada, % 21’i (56) 6. sırada, % 8’i (22) 3. sırada, % 5’i (13) 7. sırada, % 4’ü (12) 2. sırada, % 3’ü (8) 1. sırada görmektedirler. % 3’ü (8) diğer (8.ve 9.) cevabını verirken boş bırakan ise % 1 (3)’dir.

Elde edilen bulgulara göre öğrenciler coğrafya dersini önem olarak orta sıralarda gördüğü söylenebilir. Bunun sebebi olarak diğer derslerin gerek sınavlarda çıkma yüzdesinin fazla olması ve gerekse de ders saatlerinin fazla olması gösterilebilir.

Tablo 10.Okul Derslerinde Coğrafyanın Sevme Sırasına Öğrenci Görüşleri

Sevme Sırası	f	%
4	77	28
3	48	18
5	37	14
2	35	13
1	31	11
6	22	8
7	18	6
Diğer	2	1
Cevap yok	1	1
Toplam	271	100

Tablo 10’da verilen bulgulara göre öğrenciler coğrafya dersini sevme sırası olarak, % 28’i (77) 4. sırada, % 18’i (48) 3. sırada, % 14’ü (37) 5. sırada, % 13’ü (35) 2. sırada, % 11’i (31) 1. sırada, % 8’i (22) 6. sırada, % 6’sı (18) 7. sırada görmektedirler. % 1’ü (2) diğer (8.ve 9.) cevabını verirken boş bırakan ise % 1 (1)’dir.

Bu bulgulara göre öğrencilerin büyük kısmının coğrafya dersini orta düzeyde sevdiği söylenebilir. Coğrafya derslerinin ezber ve sadece bilgi temelli algılanmasının bu duruma sebep olduğu düşünülmektedir.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11.Coğrafya Dersinin Haftalık Ders Saatinin Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Görüşler

Ders Saati Yeterlilik Durumu	f	%
Yeterli	176	65
Kısmen Yeterli	52	19
Yeterli Değil	42	15
Cevap Yok	1	1
Toplam	271	100

Tablo 11’de verilen bulgulara göre öğrenciler coğrafya ders saatinin yeterliliğine ilişkin, % 65’i (176) yeterli olduğunu, %19’u (52) kısmen yeterli olduğunu, %15’i (42) yeterli olmadığını görüşünü belirtmişlerdir. Coğrafya ders saatlerinin yeterlilik durumuna ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Yeterli; *“Coğrafya ders saatlerinin eğer dersler verimli işlenirse yeterli olduğunu düşünüyorum”* (Ö.3.).

Kısmen Yeterli; *“Coğrafya ders saati bazı konular için yeterliyken önemli konuların işleniş sırasında ders saatleri yetmeyebiliyor”* (Ö.166.).

Yeterli Değil; *“Bence yeterli değil çünkü daha verimli ders işlenip üstüne soru çözmemiz ve etkinlikler yapmamız gerekiyor bu yüzden yeterli zaman kalmıyor”* (Ö.70.).

Bu sonuçlara göre öğrencilerin coğrafya ders saatlerinin yeterli olduğu görüşünde oldukları ancak bazı konuların işlenmesinde vakit problemi yaşadıkları söylenebilir.

Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 12.Coğrafya Dersinin Kaldırılma Durumuna İlişkin Görüşler

Dersin Kaldırılma Durumu	f	%
Kaldırılmamalı	267	98
Kaldırılmalı	3	1
Cevap yok	1	1
Toplam	271	100

Tablo 12’de verilen bulgulara göre öğrenciler coğrafya derslerinin kaldırılma durumuna ilişkin , % 98’i (267) kaldırılmamalı, %1’i (3) kaldırılmalı görüşünü belirtmişlerdir. Coğrafya ders kaldırılma durumuna ilişkin bazı öğrencilerin görüşleri şöyledir:

Kaldırılmamalı; *“Coğrafya dersinin gerekli olduğunu düşünüyorum. Bu ders ile insan yaşadığı yer hakkında bilgi sahibi oluyor ve çevreyi daha iyi tanıyor”* (Ö.109.).

“Coğrafya ile birçok şeyi keşfettim. Artık bir dağa sadece bir dağ olarak bakmıyorum. Oluşumunu ve daha sonraki süreçleri ancak coğrafya dersi ile anlayabiliyorum. Bu yüzden kaldırılmamalı. Kaldırılırsa cahil bir toplum olur ve sıradanlaşırız” (Ö.247.).

“Coğrafya dersi aslında hayatın kendisidir. İnsan ve doğaya ait birçok bilgiyi coğrafyadan öğreniriz kaldırılmamalı aksine daha fazla önem verilmeli” (Ö.22.).

Kaldırılmalı; *“Coğrafya dersi kadar gereksiz bilgi yığını ve sıkıcı bir ders görmedim, kaldırılması gerekmez bence”* (Ö.86.).

Bu sonuçlara göre öğrencilerin coğrafya derslerinin kaldırılmaması görüşünde birleştikleri söylenebilir. Bu bulgular aynı zamanda coğrafyanın önemi hakkında öğrencilerde bir farkındalık ve bilinç oluştuğunu göstermektedir.

Turkish Studies

SONUÇ VE TARTIŞMA

12. sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla coğrafya dersinin onlar için ne ifade ettiğini ve nasıl bir algıya sahip olduklarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Coğrafya dersinin tanımına ilişkin öğrencilerin çoğunluğu coğrafyanın “fiziki ortam ve insan etkileşiminin aktarımı” olan bir ders olduğu görüşündedirler. Öğrencilerin genel olarak coğrafya dersinin tanımına ilişkin görüşlerinin daha çok insan ve doğa etkileşimi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu sonuç yapılmış olan birçok araştırmanın bulgularıyla da desteklenmektedir (Stodman, 1991; Leat, 2002; Özçağlar, 2003; Lambert, 2005; Geçit ve Gencer, 2011).

Coğrafya dersinin amacına ilişkin öğrencilerin çoğunluğu coğrafyanın insan ve doğa etkileşimini ortaya koymayı, genel kültür bilgisi kazandırmayı, farkındalık ve duyarlılık oluşturmayı ve coğrafi bilinç oluşturmayı amaçladığı görüşünde birleşmektedirler. Öğrenci görüşlerine göre coğrafya dersinin farklı amaçları olduğu söylenebilir. Ancak bu amaçların önemli bir bölümünün coğrafya dersi öğretim programındaki genel amaçlara uygun amaçlar olduğu görülmektedir. Coğrafya Öğretim Programı'nın (MEB, 2011) genel amaçları içinde öğrencilere coğrafi bilinç kazandırma bulunmakta ve öğrenci görüşlerinden elde edilen amaçlarla bu durum örtüşmektedir. Ayrıca Öztürk ve Alkış'ın (2009) yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin büyük kısmının coğrafyayı fiziki coğrafya ve insan-doğa etkileşimi ile ilişkilendirmelerinden yola çıkarak; araştırma sonuçlarının literatürle desteklendiği söylenebilir.

Coğrafya dersinin kazandırdıklarına ilişkin öğrencilerin çoğunluğu coğrafyanın bilgi, kavram, tutum, değer ve beceri kazandırdığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin coğrafya dersi kazanımları ile ilgili görüşlerinin daha çok “bilgi ve kavram kazandıran bir ders” olarak yoğunlaştığı söylenebilir. Ancak coğrafya dersinin ezbere dayalı olarak sadece bilgi ve kavram öğreten bir ders değil (Doğanay, 1993) beceri ve değer kazandırmayı amaçlayan bir ders olduğu konusunun hala aşılamadığı görülmektedir.

Coğrafya dersi denildiğinde öğrencilerin aklına “yeryüzü şekilleri, harita, nüfus, Dünya'nın şekli ve hareketleri ve kayaçlar” gelmektedir. Bu bulgular aynı zamanda coğrafya dersi ile ilgili öğrenci algılarını açığa çıkarmak açısından önemlidir. Bu sonuca göre coğrafya denilince çoğunlukla fiziki coğrafya konuları akla gelmektedir (Kent, 2000; West, 2006; Öztürk ve Alkış, 2009).

Öğrencilerin coğrafya derslerinde en sevdiği konuların başında “nüfus, çevre ve toplum, yeryüzü şekilleri, ülkeler ve bölgeler” gelmekte iken; en sevmediği konuların başında; “harita bilgisi, Dünya'nın şekli ve hareketleri, kayaçlar ve coğrafi konum” gelmektedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin beşeri ve ekonomik coğrafyaya yönelik konuları daha kolay anladıkları, matematiksel işlem gerektiren ve daha soyut olan konulara karşı ise daha mesafeli oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin çoğunluğu coğrafya dersindeki uygulamalardan memnun olduğu, belirlenmiştir. Ancak coğrafya derslerindeki uygulamalardan kısmen memnun olan veya memnun olmayan öğrencilerde bulunmaktadır. Coğrafya derslerindeki uygulamalardaki bu rahatsızlığın sebebinin derslerin sınıf ortamında işlenerek, sınıf ve okul dışı etkinliklere yeteri kadar yer verilmemesi gösterilebilir. Bu durum öğretim programı ve yapılan araştırmalarla desteklenmektedir (MEB, 2011; Doğanay, 2002; Tomal, 2009; Aydın ve Ünalı, 2010; Balcı, 2010; Yılmaz ve Bilgin, 2011).

Öğrenciler coğrafya dersini aldıkları diğer derslerle kıyaslayarak önem sırasına koyduklarında çoğunluğun 4. ve 5. sıraya; sevme sırasına koyduklarında ise çoğunluğun 3. ve 4. sıraya koydukları belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre coğrafya derslerinin önem ve sevme sıralamasında orta sıralarda görüldüğü söylenebilir. Coğrafya derslerinin önem sıralamasında orta

sıralarda olmasının sebebi olarak diğer derslerin gerek öğrencilerin girecekleri sınavlardaki çıkacak soru sayısının fazla olması gerekse öğrenme etkinliklerinin yeterli olmaması gösterilebilir. Coğrafya derslerinin sevme sıralamasında orta sıralarda olmasının sebebi olarak ise coğrafya derslerinin hala ezberci bir yaklaşımla verilmesi ve coğrafya dersinin sadece bilgi temelli algılanması olarak değerlendirilebilir

Öğrencilerin çoğunluğu coğrafya derslerinin haftalık ders saatinin yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre derslerde öğretmenlerin yeterli teknik ve teknolojik materyal kullanmadığı, okul ve sınıf dışı öğrenmeye zaman ayırmadığı için öğrencilerin ders saatleri konusunda yeterli düşündükleri kanısına varılmıştır. Zira Özur (2010) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin en çok seçtiği ders dışı etkinliklerin araştırma konuları olduğunu belirtilmektedir.

Öğrencilerin neredeyse tamamı coğrafya derslerinin kaldırılmaması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu sonuç aynı zamanda coğrafya derslerinin gerekliliği ve önemi hakkında öğrenciler arasında farkındalık ve bilinç oluştuğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar ile coğrafya dersinin öğrenci gözünde nerede bulunduğuna ilişkin bir durum tespiti gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bu sonuçlara dayanarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Derslerde kazanılan bilgiler ancak hayatın içinde kendine yer bulabiliyorsa değer ve önem kazanır. Coğrafi bilgilerin öğrencilerin kullanabileceği şekilde tasarlanarak verilmesi coğrafya dersine ilişkin sevgiyi artırabilir.
- Coğrafya dersleri işlenirken teknik ve teknolojik materyallerle desteklenebilir ve farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılabilirse coğrafya dersleri daha çekici hale getirilebilir.
- Coğrafya derslerinde öğrenciler sözel konularda daha başarılı oldukları görüşünde birleşmişlerdir. Coğrafya salt sözel bir ders olmayıp sayısal bilgi basamaklarını da kapsadığı için coğrafya derslerinin matematik dersleri ile ilişkilendirilmesi sağlanabilir.
- Öğrencilerin ders müfredat programlarındaki coğrafya dersi genel amaçlarını tam olarak bilmedikleri için derslerde amaçsız bir şekilde yol almalarına neden olmaktadır. Bu durumun önüne geçilebilmesi için öğrencilere derslerin genel amaçları, ünite ve konuların kazanımları verilebilir.
- Araştırma bulgularından derse yönelik öğrenci görüşlerinin oluşmasında öğretmenlerin ve uygulamalarının ön plana çıktığı belirlenmiştir. Bu nedenle öğrencilerin coğrafya dersini önemsemeleri ve sevmeleri için ders dışı etkinlikler veya sanal gezi uygulamaları artırılabilir.
- Ders öğretim programlarının hazırlanmasında ve uygulanmasındaki uyumsuzlukların giderilmesi için programlar, uygulama sahasından alınacak dönütlere göre yeniden yapılandırılabilir.

KAYNAKÇA

- Alım, M. (2008). Lise Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(19), 25-32.
- Artvinli, E. (2007). 2005 Yılı 9. Sınıf Coğrafya Öğretim Programı: Öğretmenler Açısından Uygulanabilirlik Düzeyi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

- Aydın, F., Ünalı Eser, Ü. (2010). Coğrafya Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi. *International Online Journal of Educational Sciences (IOJES)*, 2(2), 600-622.
- Aydın, F., Coşkun, M. ve Kaya, H. (2010). Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumları (Elbistan Örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1),183-203.
- Balcı, A. (2010). Acquired Levels Of Geographical Concepts Among 5th Grade students. *Educatio*, 130(3), 363-376.
- Catling, S. (2004). An Understanding of Geography: The Perspectives of English Primary Trainee Teachers. *Geo Journal*, 60, 149–158.
- Demiralp, N. (2006). Coğrafya Öğretiminde Gösteri Yöntemi Kullanılarak Harita ve Küre Kullanım Becerilerinin Geliştirilmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirkaya, H., Ayas, C. (2015). “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Öğretimine İlişkin Algıları/ Perceptions Of Preservice Social Studies Teachers On Teaching Geography”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY
- Dikmenli, Y., Aslan, C.A. (2009). Sınıf Öğretmenliği Birinci ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 29-36.
- Doğanay, H. (2002). *Coğrafya Öğretim Yöntemleri*. Erzurum: Aktif Yayınevi
- Geçit, Y., Gencer, G. (2011). Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği), *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23, 1-19
- Girgin, M. (2001). Neden Coğrafya Öğreniyoruz? *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(5), 61-74.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2014). *Eğitim Araştırmaları: Nicel, Nitel ve Karma Yaklaşımlar*. (Çev. edt: Demir, S. B.) Ankara: Eğiten Kitap.
- Kent, A. (2000). Geography’s Changing Image and Status—Some International Perspectives. *Int. Research in Geog. And Env. Edu.*,9(2).
- Lambert D. &Morgan J., (2010). *Teaching Geography 11–18: A Conceptual Approach*. Open University Press/ McGraw-Hill. Maidenhead
- Leat, D. (2002). *Thinking Through Geography*. A. Maggie (Editör) Aspects of Teaching Secondary Geography Perspectives on Practice. RoulledgeFalmer. 11 New FetterLane, London.
- Martin, F. (2000).Post Graduate Primary Education Students’ Images of Geography And There Latiohship Between These And Students’ Teaching. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 9, 223–244.
- Miles, M. B. &Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis (2nd Ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2011). *Coğrafya Dersi Öğretim Programı*, Ankara.
- National Assessment of Educational Progress (NAEP), (2001). *The Nation's Report Card: Geography*. [Http://nces.ed.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=2002484](http://nces.ed.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=2002484) adresinden 03 Aralık 2015 tarihinde alınmıştır.
- Özçağlar, A. (2003). *Coğrafyaya Giriş*. 3. Baskı. Hilmi Usta Matbaacılık. Ankara

- Öztürk, M., Alkış, S. (2009). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Coğrafya İle İlgili Algulamaları, İlköğretim Online*, 8(3), 782-797, <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Özür, N. (2005). *Coğrafya Öğretiminde Aktif Öğrenme Yöntemlerinin Kullanılması*, Avcı, S. ve Turoğlu, H. (editörler), Ulusal Coğrafya Kongresi Bildirileri, Türk Coğrafya Kurumu
- Punch, K. F. (2009). *Introduction to Research Methods In Education*. London: SAGE.
- Stoltman, J. P. (1991). Teaching Geography At School And Home. *ERIC Digest*. ERIC Identifier: ED335284
- Şahin, V. ve Özey, R. (2012). İngiltere’de Lisans Düzeyinde Coğrafi Arazi Çalışmaları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 25, 1-17
- Şahin, V. (2015). Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Olan İlgi ve Algıları: Tekirdağ Örneği, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 817-832, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7740>, ANKARA-TURKEY
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tomal, N. (2009). Coğrafya Derslerinde Edinilen Bilgilerin Günlük Hayatta Kullanılma Durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt:17 (1)*, 229-240
- Walshe, N. (2007). Understanding Teachers’ Conceptualisations of Geography. *International Research in Geographical and Environmental Education* 16(2), 97-119.
- West, B. A. (2006). Conceptions of The ‘Role of Geography in Their Futures’ Held by Senior Geography Students in One Independent Queens Land School. *International Research in Geographical and Environmental Education*, 15(2).
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, C., Bilgi, M. G. (2011). Aday Öğretmenlerin Coğrafya Arazi Çalışmalarına Bakışı, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Educational Sciences: Theory&Practice* - 11(2), 961-983

Citation Information/KaynakçaBilgisi

- Dikmenli, Y. & Çifçi, T. (2016). “Lise Öğrencilerinin Coğrafya Dersine Yönelik Görüşleri / High School Students’ Views About Geography Course”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9108>, p. 911-928.